

Spaniens stöd till Sumudflottan kan vara en vändpunkt i Israels förintelse av Gaza

I nära två år har världen bevittnat vad som allmänt beskrivs som en av de mest systematiska och brutala förintelsekampanjerna mot en civilbefolkning i modern historia. Gaza – ett tätbefolkat område med över två miljoner palestinier – har befunnit sig under en nästintill total belägring sedan oktober 2023. Dess infrastruktur har förstörts, tillgången till vatten och elektricitet har strypts, och dess civilbefolkning har utsatts för upprepade bombningar, fördrivning och svält.

Allt fler globala opinionsröster och internationella rättsliga institutioner har börjat kalla detta för vad det är: **ett folkmord**. Internationella domstolen (ICJ) beslutade i sina preliminära åtgärder 2024 och i ett senare rådgivande yttrande att Israels politik i både Gaza och på Västbanken bryter mot flera artiklar i **Folkmordskonventionen**, **Fjärde Genèvekonventionen** och **sedvanerättsligt internationellt rätt**. ICJ fastslog vidare att **Israels ockupation av palestinskt territorium är olaglig** och att medlemsstater har **en skyldighet att säkerställa icke-erkännande och icke-stöd till denna olagliga situation**.

Trots dessa tydliga rättsliga beslut har Israel fortsatt sin militära kampanj – uppmuntrad av årtionden av **diplomatisk straffrihet**, ett vetoskydd i FN och starkt stöd från mäktiga väststater, särskilt USA. Resultatet: världen har till stor del stått vid sidan om medan Gaza har reducerats till ruiner.

Nu kan denna kalkyl vara på väg att förändras.

En mobbare på skolgården möter sin like

I årtionden har Israel agerat som en mobbare på skolgården i det internationella systemet – tänjt på gränser, ignorerat domar och eskalerat med förtroendet att ingen skulle våga konfrontera det direkt. Denna hållning har förstärkts av dess allians med Washington, dess regionala militära överlägsenhet och dess odeklarerade kärnvapenavskräckning. Men denna hållning har också odlat **arrogans** – en tro att ingen handling, hur vårdslös eller olaglig den än är, skulle utlösa ett proportionerligt internationellt svar.

Israels beslut att **attackerat Qatars diplomatiska intressen** tidigare i år betraktades allmänt som en av dess mest dåraktiga provokationer hittills. Men det som nu tornar upp sig kan överträffa även detta: **en potentiell israelisk attack mot Sumudflottan** – en multinationell konvoj av fartyg som försöker leverera humanitär hjälp till Gaza. Bland de deltagande fartygen finns de som seglar under **spansk flagg**, med **spanska medborgare** ombord – inklusive folkvalda tjänstemän, hjälparbetare och journalister.

Om Israel attackerar dessa fartyg med dödlig kraft kan det utlösa en kedja av händelser som dramatiskt förändrar det geopolitiska och rättsliga landskapet – och kanske för första gången i historien tvingar Israel att **överge inte bara belägringen av Gaza utan också ockupationen av Västbanken.**

De rättsliga dominobrickorna börjar falla

Steg 1: Attack mot ett civilt fartyg – FN-stadgans artikel 51

Om israeliska styrkor attackerar **civila fartyg med utländsk flagg** på öppet hav – särskilt i internationella vatten – skulle detta utgöra ett allvarligt brott mot internationell rätt, inklusive:

- **UNCLOS** (FN:s havsrättskonvention)
- **Sedvanerättsligt internationellt sjörätt**
- **San Remo-manualen** om internationell rätt som är tillämplig på väpnade konflikter till sjöss.

Ännu viktigare är att **Artikel 51 i FN-stadgan** fastställer:

“Ingenting i denna stadga ska inskränka den inneboende rätten till individuellt eller kollektivt självförsvar om ett väpnat angrepp sker mot en medlem av Förenta Nationerna...”

Om Spanien bedömer att Israels attack mot dess fartyg utgör ett sådant väpnat angrepp – särskilt om medborgare dödas – kan det åberopa **individuellt självförsvar** enligt Artikel 51. Dessutom kan denna åberopning inbjuda till **kollektivt självförsvar**, där **andra stater frivilligt stöder Spaniens rätt att svara.**

Nationer som:

- **Turkiet** (en NATO-medlem med historiska klagomål och regional strategisk rivalitet med Israel),
- **Indonesien** (som nyligen uttryckt politisk vilja att ansluta sig till en fredsbevarande styrka i Gaza under ett FN-mandat),
- **Jemen** (redan engagerad i asymmetriskt marint tryck på israelisk sjöfart i Röda havet),

...kan deklarerera sitt stöd för Spaniens anspråk på självförsvar. Detta skapar ett **juridiskt koalitionsramverk** för begränsade marina, luft- och humanitära operationer under principen om **kollektivt självförsvar** – även i avsaknad av en resolution från FN:s säkerhetsråd.

Steg 2: Attack mot ett militärt fartyg – NATO:s artikel 5

Om situationen eskalerar ytterligare – till exempel om israeliska styrkor **angriper ett spanskt eller turkiskt örlogsfartyg** – förändras den juridiska och politiska kalkylen avgörande.

Enligt **Artikel 5 i NATO-fördraget** betraktas en attack mot en medlemsstats **styrkor, fartyg eller flygplan** i det operationsområde som definieras av **Artikel 6** (inklusive Medelhavet) som en attack mot alla. Spanien och Turkiet skulle då kunna **formellt åberopa Artikel 5**, vilket utlöser en kollektiv responsmekanism.

Även om NATO fungerar genom konsensus och varje medlemsstat behåller flexibilitet i vad den bidrar med, innebär åberopandet av Artikel 5 **skyldighet till konsultation och solidaritet**. Även om **USA** och **Tyskland** – båda djupt sammanflätade med Israel – väljer att avstå från strid, är det osannolikt att de **blockerar** andra NATO-medlemmar från att agera, särskilt med tanke på det fortsatta behovet av att **bevara alliansens enhet över Ukraina**.

Från marina eskorter till strategisk reträtt

Som svar kan en multinationell NATO-ledd koalition – troligen centrerad kring **Spanien, Frankrike, Turkiet och Italien**, och med stöd av andra sympatiserande stater – snabbt etablera:

- **En humanitär maritim korridor till Gaza**
- **Luft- och marinpatruller över östra Medelhavets vatten**
- **Gemensamma kommando-mekanismer för sök- och räddningsoperationer samt konvojskydd**

Israels flotta och flygvapen, även om de är avancerade och regionalt dominerande, kan inte realistiskt konkurrera med **en koordinerad NATO-styrka** – särskilt inte en som opererar under Artikel 5 och stöds av den politiska legitimiteten hos **kollektivt självförsvar**.

Under sådant tryck skulle **Israel tvingas retirera** – inte bara genom att häva belägringen av Gaza utan också genom att **dra sig tillbaka från delar eller hela Västbanken**, i linje med **ICJ:s rådgivande yttrande från 2024**, som uttryckligen deklarerade Israels ockupation olaglig och beordrade medlemsstater att **avsluta stödet för den**.

Efterdyningar: Legitimering av resultatet via "Förenade för fred"

När dammet lagt sig kan samma koalition av länder som agerade i kollektivt självförsvar föra en **"Förenade för fred"-resolution** till generalförsamlingen – retroaktivt:

- **Godkänna den multinationella operationen**, och
- **Auktorisera en formell FN-fredsbevarande mission** i Palestina, inklusive **både Gaza och Västbanken**.

Detta skulle erbjuda ett internationellt rättsligt ramverk – om än skört – för:

- Att avsluta belägringen,
- Att skydda palestinska civila,
- Att demontera olagliga bosättningar, och

- Att återuppbygga de förstörda institutionerna i det palestinska civilsamhället.

En vändpunkt i Mellanöstern – och i internationell rätt

Misstag inte: inget av detta är garanterat. Riskerna för eskalering, felbedömningar och motreaktioner är verkliga. Men **Sumudflottans kris**, om den hanteras felaktigt av Israel, kan markera början på en **historisk förändring** – inte bara i maktbalansen i regionen, utan i tillämpningen av **internationell rätt** i sig.

För första gången på decennier kan **en stat som Spanien** – med stöd av europeiska allierade, partner med muslimsk majoritet och en kritisk massa av offentligt stöd – dra den röda linje som internationell rätt har saknat i den israelisk-palestinska konflikten.

Detta skulle inte vara Israels förstörelse. Men det kan vara **slutet på Israels förmåga att förstöra Gaza utan konsekvenser**.

Och kanske, ur Gazas aska, kan världen slutligen bygga ett ramverk som gör framtida folk-mord inte bara olagliga – utan omöjliga.